KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 19.6.2024 r.
COM(2024) 619 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Niderlandów

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 619 final}

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Niderlandów

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 30 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97[1], w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania[2], w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241[3] ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez UE. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru przyczynia się on do osiągnięcia ożywienia gospodarczego i społecznego oraz do wdrażania zrównoważonych reform i inwestycji, których celem jest w szczególności promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim

[1] Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

[3] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz UE i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.

(2) Przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r. rozporządzenie w sprawie REPowerEU[4] ma na celu stopniowe redukowanie zależności Unii Europejskiej od importu paliw kopalnych z Rosji. Pomoże to osiągnąć bezpieczeństwo energetyczne i zdywersyfikować dostawy energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Niderlandy dodały do swojego krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności nowy rozdział REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU.

(3) W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała komunikat pt. „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.”[5], aby pomóc w podejmowaniu decyzji politycznych i stworzyć warunki ramowe dla zwiększenia wzrostu gospodarczego. W komunikacie tym określono ramy konkurencyjności oraz dziewięć wspierających ją wzajemnie potęgujących się czynników. Spośród tych czynników priorytetowe znaczenie mają dostęp do kapitału prywatnego, badania naukowe i innowacje, edukacja i umiejętności oraz jednolity rynek, i na te właśnie obszary polityki należy zwracać szczególną uwagę w ramach reform i inwestycji mających na celu sprostanie obecnym wyzwaniom związanym z wydajnością, a także budowę długoterminowej konkurencyjności UE i jej państw członkowskich. W dniu 14 lutego 2024 r. Komisja przedłożyła roczne sprawozdanie na temat jednolitego rynku i konkurencyjności[6], będące uzupełnieniem powyższego komunikatu. W sprawozdaniu wyszczególniono mocne i słabe strony europejskiego jednolitego rynku pod względem konkurencyjności i prześledzono rozwój sytuacji w skali roku pod kątem dziewięciu czynników wpływających na konkurencyjność.

(4) Dnia 21 listopada 2023 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2024 r.[7], rozpoczynając tym samym cykl europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2024 r. W dniu 22 marca 2024 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety tej rocznej analizy skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 21 listopada 2023 r., działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2024 r., w którym wskazała Niderlandy jako jedno z państw członkowskich, w których mogą występować zakłócenia równowagi lub które są narażone na takie zakłócenia i w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła opinię w sprawie projektu planu budżetowego Niderlandów na 2024 r. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, które zostało przyjęte przez Radę w dniu 12 kwietnia 2024 r., a także wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2024 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych

---

4 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1) ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych i które zostało przyjęte przez Radę w dniu 11 marca 2024 r.

(5) W dniu 30 kwietnia 2024 r. weszły w życie nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego. Ramy te tworzy m.in. nowe rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97. Obejmują one również zmienione rozporządzenie (WE) nr 1467/97 w sprawie wdrażania procedury nadmiernego deficytu i zmienioną dyrektywę 2011/85/UE w sprawie ram budżetowych państw członkowskich[8]. Nowe ramy mają na celu osiągnięcie stabilności długu publicznego oraz zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu przez stopniową konsolidację fiskalną oraz reformy i inwestycje. Przyczyniają się one do zapewnienia poczucia odpowiedzialności na szczeblu krajowym i koncentrują się w większym stopniu na perspektywie średniookresowej oraz jednocześnie na bardziej rygorystycznym i spójniejszym egzekwowaniu reguł. Każde państwo członkowskie powinno przedłożyć Radzie i Komisji krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny. Krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne zawierają zobowiązania państwa członkowskiego dotyczące polityki budżetowej, reform i inwestycji, w odniesieniu do cztero- lub pięcioletniego horyzontu czasowego objętego planem, w zależności od zwykłej długości kadencji ustawodawcy krajowego. Ścieżka wydatków netto[9] w ramach krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego powinna spełniać wymogi określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, w tym wymóg dotyczący wprowadzenia lub utrzymania prawdopodobnej tendencji spadkowej długu sektora instytucji rządowych i samorządowych najpóźniej do końca okresu dostosowawczego lub utrzymania długu na ostrożnym poziomie poniżej 60 % PKB oraz sprowadzenia lub utrzymania deficytu publicznego poniżej wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB, w średnim okresie. W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiąże się do wdrożenia odpowiedniego pakietu reform i inwestycji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, okres dostosowawczy może zostać przedłużony o nie więcej niż 3 lata. Aby pomóc w przygotowaniu tych planów, w dniu [21 czerwca] 2024 r. Komisja ma przedłożyć państwom członkowskim wytyczne dotyczące treści planów oraz rocznych sprawozdań z postępów, które państwa te będą musiały następnie przedłożyć, a także – zgodnie z art. 5 rozporządzenia (UE) 2024/1263 – Komisja przekaże państwom członkowskim wytyczne techniczne dotyczące dostosowań fiskalnych (trajektorie referencyjne i informacje techniczne, w stosownych przypadkach). Państwa członkowskie powinny przedłożyć swoje średniookresowe plany budżetowo-

---

8 Rozporządzenie Rady (UE) 2024/1264 z dnia 29 kwietnia 2024 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1467/97 w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) i dyrektywa Rady (UE) 2024/1265 z dnia 29 kwietnia 2024 r. zmieniająca dyrektywę 2011/85/UE w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich (Dz.U. L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

9 Wydatki netto w rozumieniu art. 2 rozporządzenia Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. (Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Wydatki netto oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

strukturalne do dnia 20 września 2024 r., chyba że dane państwo członkowskie i Komisja uzgodnią przedłużenie tego terminu o rozsądny okres. Państwa członkowskie powinny zapewnić udział swoich parlamentów narodowych, a w stosownych przypadkach konsultacje z niezależnymi instytucjami fiskalnymi, partnerami społecznymi i innymi zainteresowanymi podmiotami krajowymi.

(6) W 2024 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal rozwija się równolegle z wdrażaniem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom (lub znacznej ich części) określonym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich latach. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020, 2022 i 2023 pozostają aktualne również w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które są uzupełniane, aktualizowane lub zmieniane zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(7) W dniu 7 lipca 2022 r. Niderlandy przedstawiły Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zawartymi w załączniku V do tego rozporządzenia. W dniu 4 października 2022 r. Rada przyjęła decyzję w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Niderlandów[10], którą to decyzję zmieniono dnia 24 października 2023 r. zgodnie z przepisami art. 18 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 w celu zaktualizowania maksymalnego wkładu finansowego na rzecz bezzwrotnego wsparcia finansowego, a także w celu włączenia rozdziału REPowerEU[11]. Uruchomienie transz jest uzależnione od decyzji Komisji podjętej zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241 i stwierdzającej, że Niderlandy osiągnęły w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.

(8) W dniu 29 kwietnia 2024 r. Niderlandy przedłożyły swój krajowy program reform na 2024 r., a w dniu 30 kwietnia 2024 r. program stabilności na 2024 r., zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1466/97. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2024 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Niderlandów z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności.

(9) W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2024 r. dotyczące Niderlandów[12]. Oceniła w nim postępy Niderlandów we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2023 oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Niderlandy. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w stosunku do

[10] Decyzja wykonawcza Rady z dnia 4 października 2022 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Niderlandów (ST 12275//22; ST12275//22 ADD1).

[11] Decyzja wykonawcza Rady z dnia 24 października 2023 r. zmieniająca decyzję wykonawczą z dnia 4 października 2022 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Niderlandów (ST 13613/1/23).

[12] SWD(2024) 619 final.

wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Niderlandów we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów UE dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

(10) Komisja przeprowadziła szczegółową ocenę sytuacji dla Niderlandów na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011. Główne ustalenia z oceny podatności Niderlandów na zagrożenia makroekonomiczne, którą służby Komisji przeprowadziły do celów tego rozporządzenia, opublikowano w marcu 2024 r.[13] W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja stwierdziła, że w Niderlandach występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej. W szczególności w Niderlandach występują podatności na zagrożenia związane z wysokim zadłużeniem sektora prywatnego w kontekście przeszacowanego rynku nieruchomości mieszkalnych, które mają wymiar transgraniczny i pomimo pewnej poprawy pozostają na znaczącym poziomie. Podatności na zagrożenia związane z dużą nadwyżką obrotów bieżących zostały złagodzone dzięki stosunkowo silnemu wzrostowi popytu krajowego. Wysoka nadwyżka obrotów bieżących jest – i zgodnie z prognozami nadal będzie – związana ze znaczną nadwyżką w handlu towarami i usługami, co odzwierciedla fakt, że w skali całej gospodarki oszczędności krajowe przewyższają inwestycje. W ostatnich latach popyt krajowy rósł jednak bardziej dynamicznie niż w strefie euro, co sugeruje, że efekt zewnętrzny nadwyżki obrotów bieżących dla pozostałej części strefy staje się mniej niepokojący. Duża obecność przedsiębiorstw wielonarodowych w Niderlandach, statystyczny wpływ niepodzielonych zysków przedsiębiorstw oraz rola funduszy emerytalnych gromadzących duże oszczędności, które są inwestowane za granicą, to elementy przyczyniające się do dużej luki oszczędnościowo-inwestycyjnej. W 2023 r. zadłużenie sektora prywatnego nadal znacznie spadało i można oczekiwać dalszego spadku, ale nadal jest to wysoki poziom. Wysoki poziom zadłużenia w połączeniu z dużymi zasobami aktywów niepłynnych, głównie nieruchomościami i oszczędnościami emerytalnymi, sprawia, że gospodarstwa domowe są narażone na zmiany warunków gospodarczych, zwłaszcza w kontekście przeszacowanego rynku mieszkaniowego. Przez większą część ubiegłego roku obserwowaną pewną korektę cen nieruchomości mieszkalnych w związku z zaostrzeniem warunków finansowania, ale ceny te nadal są zawyżone, chociaż w mniejszym stopniu niż wcześniej. Podjęto pewne działania w celu wyeliminowania stwierdzonych słabych punktów, ale konieczne są dalsze wysiłki. Możliwe są różne warianty bardziej zdecydowanego rozwiązania problemu niedoboru mieszkań przez zwiększenie inwestycji w budynki mieszkalne i usunięcie przeszkód utrudniających budowę nowych mieszkań, a jednocześnie dalsze uregulowanie kwestii zachęt podatkowych dla finansowania zakupu mieszkań kredytem hipotecznym. Jest mało prawdopodobne, aby niedawne reformy dotyczące rynku wynajmu prywatnego sprzyjały dostępności mieszkań.

(11) Według danych zweryfikowanych przez Eurostat[14] deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Niderlandów wzrósł z 0,1 % PKB w 2022 r. do 0,3 % w 2023 r., a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych spadł z poziomu 50,1 % PKB na koniec 2022 r. do 46,5 % na koniec 2023 r.

---

13 SWD(2024) 82 final.

14 Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22.04.2024 r.

(12) Dnia 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła Niderlandom[15] podjęcie działań w celu zapewnienia, aby w 2023 r. wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki[16], przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Niderlandom zalecono gotowość do dostosowania wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Niderlandom zalecono również rozwijanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych. Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej[17] w 2023 r. był restrykcyjny, na poziomie 0,8 % PKB, w kontekście wysokiej inflacji. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) w 2023 r. miał restrykcyjny wpływ na kurs polityki fiskalnej, wynoszący 0,9 % PKB. Obejmuje to podwyższenie o 0,4 % PKB kosztów nadzwyczajnych środków wsparcia nakierowanych na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa najbardziej narażone na wzrost cen energii. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych w 2023 r. był zgodny z zaleceniem Rady. Inwestycje finansowane ze środków krajowych wyniosły w 2023 r. 3,1 % PKB, co oznacza spadek o 0,1 punktu procentowego w porównaniu z 2022 r.[18] Niderlandy finansowały inwestycje publiczne na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, takie jak rozbudowa obecnie przeciążonej sieci elektroenergetycznej, poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych oraz zwiększenie dostępu do szybkiego internetu na obszarach wiejskich. Dnia 24 maja Niderlandy przedłożyły pierwszy wniosek o płatność w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności i Komisja obecnie ocenia go.

(13) Główne prognozy zawarte w programie stabilności na 2024 r. można podsumować następująco: Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe, przewiduje wzrost realnego PKB o 1,1 % w 2024 r. i 1,6 % w 2025 r. Oczekuje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrośnie do 2,0 % PKB w 2024 r. i 2,1 % PKB w 2025 r., a relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 46,8 % do końca 2024 r. i do 48,1 % do

---

15 Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie polityki gospodarczej Niderlandów, zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Niderlandy programu stabilności na 2022 r. (Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 154).

16 Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2024 r. średniookresowy wzrost produktu potencjalnego Niderlandów w 2023 r., wykorzystywany do pomiaru kursu polityki fiskalnej, szacuje się – w oparciu o średnią rzeczywistą stopę wzrostu potencjalnego z 10 lat oraz deflator PKB z 2023 r. – na 9,7 % w ujęciu nominalnym.

17 Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Ma on na celu ocenę impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych ze środków krajowych, jak i z budżetu UE. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów (i nieuwzględniającą tymczasowych działań nadzwyczajnych związanych z kryzysem wywołanym COVID-19), ale uwzględniającą wydatki pokryte za pomocą bezzwrotnego wsparcia (dotacji) z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

18 Pozostałe wydatki kapitałowe finansowane ze środków krajowych wzrosły o 0,2 punktu procentowego w porównaniu z 2022 r.

końca 2025 r. Prognozuje się, że po 2025 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrośnie do 3,3 % PKB w 2026 r., 2,6 % PKB w 2027 r. i 3,2 % w 2028 r. W związku z tym nie planuje się, że saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych utrzyma się w okresie objętym programem na poziomie poniżej wartości odniesienia deficytu wynoszącej 3 % PKB. Z kolei w odniesieniu do okresu po 2025 r. prognozowane jest, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB stopniowo wzrośnie do 52,0 % w 2028 r.

(14) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. realny PKB wzrośnie o 0,8 % w 2024 r. i 1,5 % w 2025 r., a inflacja HICP wyniesie 2,5 % w 2024 r. i 2,0 % w 2025 r.

(15) W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w wysokości 2,0 % PKB w 2024 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 47,1 % do końca 2024 r. Wzrost deficytu w 2024 r. odzwierciedla głównie niedobory dochodów spowodowane wyjątkowo wysoką wypłatą dywidend w 2023 r. uprzedzającą wzrost podatku dochodowego od dywidend w 2024 r., zwiększeniem wydatków na świadczenia społeczne w celu przywrócenia siły nabywczej gospodarstw domowych o niskich dochodach, większą pomocą dla Ukrainy, a także inwestycjami publicznymi za pośrednictwem rządowych funduszy klimatycznych, infrastrukturalnych i obronnych. Na podstawie szacunków Komisji prognozuje się, że kurs polityki fiskalnej w 2024 r. będzie ekspansywny, na poziomie 0,4 % PKB.

(16) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. wydatki wynoszące 0,1 % PKB mają być finansowane w 2024 r. za pomocą bezzwrotnego wsparcia („dotacji") z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, czyli tyle, ile wyniosły finansowane w ten sposób wydatki w 2023 r. (0,1 % PKB). Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności umożliwią wysokiej jakości inwestycje i reformy zwiększające wydajność bez wywierania bezpośredniego wpływu na saldo i dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Niderlandów.

(17) 14 lipca 2023 r. Rada zaleciła[19] Niderlandom zapewnienie rozważnej polityki fiskalnej, w szczególności poprzez ograniczenie nominalnego wzrostu wydatków pierwotnych netto finansowanych ze środków krajowych[20] do nie więcej niż 3,5 % w 2024 r. Państwa członkowskie zostały poproszone, aby przy wykonywaniu swoich budżetów na 2023 r. i przygotowaniu projektów planu budżetowego na 2024 r. uwzględniły fakt, że Komisja zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu, na podstawie danych dotyczących wyników za 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się, że wydatki pierwotne netto Niderlandów finansowane ze środków krajowych wzrosną o 6,6 % w 2024 r., która to zmiana przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu. To przekroczenie zalecanej maksymalnej stopy wzrostu przez wydatki pierwotne netto finansowane ze środków krajowych odpowiada 1,3 % PKB w 2024 r. Wydatki netto w 2023 r. były jednak niższe niż oczekiwano w momencie wydania zalecenia (o 1,3 %

[19] Zalecenie Rady z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie krajowego programu reform Niderlandów na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Niderlandy programu stabilności na 2023 r., Dz.U. C 312 z 1.9.2023, s. 176.

[20] Wydatki pierwotne netto definiuje się jako wydatki finansowane ze środków krajowych po skorygowaniu o (i) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (ii) wydatki z tytułu odsetek, (iii) cykliczne wydatki związane z bezrobociem oraz (iv) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

PKB). W związku z tym w ocenie zgodności należy uwzględnić również efekt bazy z 2023 r., ponieważ zalecenie na 2024 r. zostało sformułowane jako stopa wzrostu. Gdyby wydatki netto w 2023 r. były takie same, jak oczekiwano w momencie wydania zalecenia, stopa wzrostu wydatków netto w 2024 r. byłaby w rezultacie wyższa od zalecanej stopy wzrostu – o mniej niż 0,1 % PKB. Ocenia się zatem, że istnieje ryzyko, iż wydatki pierwotne finansowane ze środków krajowych nie są w pełni zgodne z zaleceniem.

(18) Rada zaleciła ponadto Niderlandom, aby w latach 2023 i 2024 podjęły działania w celu jak najszybszego wycofania obowiązujących nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii i wykorzystały uzyskane w ten sposób oszczędności do zmniejszenia deficytu publicznego. Rada doprecyzowała ponadto, że gdyby ponowne podwyżki cen energii wymagały wdrożenia nowych lub dalszego stosowania dotychczasowych środków wsparcia, Niderlandy powinny zapewnić, aby środki te były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2024 r. koszt budżetowy netto[21] nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii szacowany jest na poziomie 1,0 % PKB w 2023 r. i ma wynieść 0,1 % w 2024 r. i 0,0 % w 2025 r. W szczególności zakłada się, że obniżone podatki akcyzowe na olej napędowy i benzynę będą nadal obowiązywać w 2024 r. Gdyby uzyskane oszczędności zostały wykorzystane do zmniejszenia deficytu publicznego zgodnie z zaleceniami Rady, z prognoz tych wynikałoby dostosowanie fiskalne wynoszące 0,9 % PKB w 2024 r., a wydatki pierwotne netto finansowane ze środków krajowych[22] wniosłyby ekspansywny wkład w kurs polityki fiskalnej wynoszący 0,5 % PKB w tym roku. Planuje się jak najszybsze wycofanie nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii w latach 2023 i 2024. Jest to zgodne z zaleceniami Rady. Nie przewiduje się jednak, że uzyskane w ten sposób oszczędności zostaną w pełni wykorzystane do zmniejszenia deficytu publicznego. Istnieje ryzyko, że nie będzie to zgodne z zaleceniem Rady.

(19) Oprócz tego Rada zaleciła też Niderlandom utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych ze środków krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE, zwłaszcza w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji. Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. inwestycje publiczne finansowane ze środków krajowych pozostaną na stabilnym poziomie 3,1 % PKB w 2024 r., takim samym jak w 2023 r. (3,1 % PKB). Jest to zgodne z zaleceniami Rady. Jeżeli chodzi o wydatki publiczne finansowane z dochodów z funduszy UE, w tym z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, spodziewane jest z kolei, że pozostaną one stabilne na poziomie 0,2 % PKB w 2024 r.

---

[21] Te dane liczbowe odzwierciedlają poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków, z uwzględnieniem dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – po odliczeniu dochodów z podatków od nieoczekiwanych zysków dostawców energii.

[22] Wkład ten jest mierzony zmianą wydatków pierwotnych sektora instytucji rządowych i samorządowych, po skorygowaniu o (i) przyrostowy wpływ na budżet działań dyskrecjonalnych po stronie dochodów, (ii) działania jednorazowe, (iii) cykliczne wydatki związane z bezrobociem oraz (iv) wydatki finansowane z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE, w relacji do średniookresowej (dziesięcioletniej) średniej stopy potencjalnego wzrostu nominalnego PKB, która to zmiana wyrażona jest jako stosunek do nominalnego PKB.

(20) Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy i przy założeniu niezmiennego kursu polityki deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2025 r. przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2024 r. ma wynieść 2,1 % PKB. Wzrost deficytu w 2025 r. odzwierciedla głównie dalszy wzrost inwestycji publicznych planowanych przez rząd. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 48,4 % do końca 2025 r.

(21) Zyski z nieruchomości będących głównym miejscem zamieszkania, majątku emerytalnego i inwestycji w spółki zamknięte są opodatkowane według korzystnych stawek w porównaniu z dochodami z inwestycji w akcje i obligacje. Ponadto podatek od dochodów z inwestycji w akcje i obligacje obliczany jest na podstawie zakładanych, a nie rzeczywistych zysków. Preferencyjne traktowanie pod względem podatkowym nieruchomości mieszkalnych, tzn. możliwość odliczania odsetek od kredytu hipotecznego w połączeniu z niskim podatkiem od imputowanego czynszu, prowadzi do wzrostu cen. Dochodzi do tego fakt, że oszczędności emerytalne objęte są ulgami podatkowymi do stosunkowo wysokiego poziomu dochodów. W rezultacie majątek netto gospodarstw domowych w Niderlandach jest w dużym stopniu skoncentrowany w niepłynnych formach majątku takich jak nieruchomości mieszkalne czy emerytury. Naraża to gospodarstwa domowe na większe ryzyko w przypadku wstrząsów gospodarczych i w wielu przypadkach może prowadzić do nieoptymalnego modelu konsumpcji na przestrzeni całego życia. Nierówne traktowanie pod względem podatkowym zarówno różnych rodzajów aktywów, jak i poszczególnych składników jednego rodzaju aktywów prowadzi również do arbitrażu podatkowego i może zakłócać efektywną alokację kapitału. W związku z tym to nierówne traktowanie jest istotne z punktu widzenia rozwiązania problemu zakłóceń równowagi makroekonomicznej.

(22) Oprócz wymienionych powyżej zachęt podatkowych, zawyżenie cen na rynku mieszkaniowym wynika również z braku podaży nowych mieszkań. Usunięcie przeszkód, które hamują obecnie inwestycje, m.in. w sektorze budownictwa mieszkaniowego, mogłoby umożliwić rządowi skuteczną realizację planów zwiększenia podaży nieruchomości mieszkalnych, co przyczyniłoby się do przywracania równowagi zewnętrznej. W związku z tym usunięcie tych przeszkód jest istotne z punktu widzenia rozwiązania problemu zakłóceń równowagi makroekonomicznej. Jednocześnie ze względu na niewielkie rozmiary rynku wynajmu prywatnego dostępność przystępnych cenowo alternatyw dla posiadania domu lub mieszkania na własność jest ograniczona. Brak przystępnych cenowo nieruchomości mieszkalnych na wynajem zmniejsza również mobilność pracowników i spójność społeczną.

(23) System opieki długoterminowej w Niderlandach jest dobrze rozwinięty. Chociaż wydatki na opiekę długoterminową w Niderlandach są już najwyższe w UE, oczekuje się dalszego znacznego wzrostu kosztów. W 2022 r. całkowite wydatki na opiekę długoterminową w Niderlandach wyniosły 3,8 % PKB, co stanowi wyraźnie najwyższą wartość w UE. W sprawozdaniu na temat starzenia się społeczeństwa z 2024 r. przewidziano, że wartość ta wzrośnie o 1,0 pp. do 2040 r. i o 1,9 pp. do 2070 r. Ponadto koszty jednostkowe świadczenia opieki instytucjonalnej w Niderlandach należą do najwyższych w UE, nawet jeśli są mierzone jako odsetek względem PKB na mieszkańca. Oznacza to, że istnieje możliwość poprawy stabilności fiskalnej systemu opieki długoterminowej przez ograniczenie jego nieefektywności bez uszczerbku dla wysokiej jakości i zakresu. Przykładem takiej nieefektywności są zachęty dla gmin, będących podmiotami świadczącymi domowe usługi opiekuńcze

w Niderlandach, do przeniesienia odpowiedzialności za pacjentów na sektor opieki rezydencjalnej zamiast dalszego świadczenia im opieki domowej i środowiskowej tak długo, jak to możliwe. Ponadto nieefektywność systemu opieki długoterminowej można ograniczyć na przykład przez wykorzystanie bardziej cyfrowych i innowacyjnych rozwiązań lub inwestowanie w profilaktykę, aby opóźnić potrzeby w zakresie opieki długoterminowej i konieczność zapewnienia wsparcia w codziennych czynnościach.

(24) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) i kryterium 2.2 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Spodziewane jest, że przyczynią się one do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom (lub znacznej ich części) określonym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów. Ze względu na te krótkie ramy czasowe szybkie przystąpienie do skutecznej realizacji planu, w tym rozdziału REPowerEU, jest nieodzowne dla zwiększenia długoterminowej konkurencyjności Niderlandów dzięki zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej. W celu realizacji zobowiązań z planu do sierpnia 2026 r. konieczne jest, aby Niderlandy znacznie przyspieszyły wdrożenie reform, a w szczególności zapewniły skuteczną realizację reform związanych z zaleceniami dla tego państwa. Systematyczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne dla zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślną realizację planu odbudowy i zwiększania odporności.

(25) W ramach przeglądu śródokresowego programów polityki spójności Niderlandy mają obowiązek, zgodnie z art. 18 rozporządzenia (UE) 2021/1060, dokonać przeglądu poszczególnych programów do marca 2025 r., biorąc pod uwagę m.in. wyzwania wskazane w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2024 r. oraz krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu. Przegląd ten stanowi podstawę ostatecznej alokacji finansowania unijnego w ramach poszczególnych programów. Niderlandy poczyniły postęp we wdrażaniu polityki spójności i Europejskiego filaru praw socjalnych, ale pozostają pewne wyzwania. Chociaż różnice w PKB na mieszkańca między regionami utrzymały się na niezmienionym poziomie i wszystkie regiony plasują się znacznie powyżej średniej dla UE pod względem konkurencyjności, przejście na gospodarkę neutralną pod względem emisji wpływa w inny sposób na regiony, w których skupiają się energochłonne gałęzie przemysłu. Ważne jest przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności, przy czym priorytety uzgodnione w ramach tych programów pozostają aktualne. Szczególne znaczenie mają nadal cele wspierania innowacji związanych z zieloną i cyfrową transformacją oraz wspierania zielonej gospodarki w regionach, w których działają klastry przemysłowe najbardziej odczuwające skutki transformacji klimatycznej. W dalszym ciągu istotne jest również wspieranie przemian społecznych na uboższych obszarach zurbanizowanych w dużych miastach. Wciąż potrzebne są działania mające ograniczać nierówności społeczne i nierówności na rynku pracy przez inwestowanie w równe szanse (zatrudnienia) i zwalczanie dyskryminacji. Podczas śródokresowego przeglądu programów polityki spójności należy promować potencjał rozwiązań testowych i pilotażowych, które mają pomóc zmniejszyć przeciążenie sieci elektroenergetycznej, co przyczyni się do zielonej transformacji Niderlandów. Niderlandy mogą również wykorzystać inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” do wspierania transformacji przemysłu i ułatwiania inwestycji w wytwarzanie technologii neutralnych emisyjnie, w tym w podnoszenie i zmianę kwalifikacji.

(26) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz w ramach innych funduszy UE Niderlandy stoją w obliczu kilku dodatkowych wyzwań, które dotyczą segmentacji rynków pracy, niedoborów siły roboczej i umiejętności, szkolnictwa podstawowego, zależności od paliw kopalnych oraz nadmiernej depozycji azotu.

(27) Udział elastycznego zatrudnienia w niderlandzkim rynku pracy (zarówno pracowników zatrudnionych na podstawie umów tymczasowych, jak i osób pracujących na własny rachunek) utrzymuje się na wysokim poziomie. Wskazuje to na utrzymujące się ryzyko segmentacji, która w szczególny sposób zakłóca sytuację na marginesie rynku pracy. Segmentacja rynków pracy może pogłębić nierówność szans i osłabić wydajność. Pewien stopień elastyczności na rynku pracy może przyczynić się do lepszej zdolności adaptacji gospodarki, a także zwiększać wybór form zatrudnienia w zależności od indywidualnych preferencji. Nadmierne wykorzystanie elastycznych form zatrudnienia może mieć jednak negatywne skutki dla pracowników i całej gospodarki. Na przykład uczestnictwo w szkoleniach i kształceniu przez całe życie stanowi wyzwanie dla osób zatrudnionych na podstawie elastycznych umów o pracę, co z kolei ogranicza inwestycje w umiejętności i pogłębia niekorzystną tendencję w zakresie wydajności pracy. Rząd Niderlandów zapowiedział, że podejmie współpracę z partnerami społecznymi i wprowadzi środki mające na celu wyrównanie różnic między zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony a elastycznymi formami zatrudnienia. Środki te obejmują zniesienie umów zerogodzinowych, zastąpienie umów o pracę na wezwanie w ich obecnej formie nowym rodzajem umowy, która zwiększy bezpieczeństwo dochodów pracowników, a także poprawę bezpieczeństwa zatrudnienia pracowników tymczasowych. Szybkie postępy w uchwalaniu i realizacji tych planów, a także ich skuteczne egzekwowanie będą miały duże znaczenie dla zapewnienia, aby wybór określonego rodzaju umowy o pracę wynikał z potrzeb danego stanowiska pracy lub preferencji pracowników, i jednocześnie dla poprawy pozycji zawodowej oraz społecznej osób korzystających z elastycznych form zatrudnienia, a także dla ograniczenia segmentacji rynków pracy.

(28) Niedobory siły roboczej, w tym wykwalifikowanej pracowników, były powszechne na niderlandzkim rynku pracy jeszcze przed pandemią COVID-19, a po pandemii stały się coraz bardziej widoczne. Niedobory strukturalne istnieją w sektorach takich jak ICT, opieka zdrowotna, edukacja, zawody techniczne i miejsca pracy związane z zieloną transformacją; oczekuje się, że niedobory te utrzymają się, częściowo ze względu na zmiany demograficzne. Pomimo ogółem wysokiego współczynnika aktywności zawodowej w Niderlandach nadal istnieją niewykorzystane zasoby pracowników, takich jak osoby ze środowisk migracyjnych czy osoby zatrudnione w niepełnym wymiarze godzin. Niepełne wykorzystanie części siły roboczej w połączeniu z niedoborem wykwalifikowanych pracowników stanowi zagrożenie dla konkurencyjności Niderlandów i może zahamować inwestycje, w tym budowę nowych mieszkań, co sprawia, że ma to znaczenie dla zakłóceń równowagi makroekonomicznej w Niderlandach. Aby sprostać tym wyzwaniom, potrzebne jest kompleksowe podejście uwzględniające równocześnie potrzeby i bariery specyficzne dla poszczególnych sektorów. Aby zwiększyć podaż pracy, można by zachęcać ludzi do pracy w większym wymiarze godzin, w tym za pomocą środków z zakresu polityki promujących jakość pracy i równowagę między życiem zawodowym a prywatnym. Ponadto zwiększenie możliwości podnoszenia lub zmiany kwalifikacji za pomocą ukierunkowanych i odpowiednio dostosowanych działań – skierowanych w szczególności do osób znajdujących się na marginesie rynku pracy i osób biernych zawodowo – mogłoby przyczynić się do złagodzenia niedoborów pracowników

i kwalifikacji oraz poprawić społeczne efekty edukacji. Biorąc pod uwagę niedobór pracowników we wszystkich sektorach oraz stagnację wydajności pracy, środki z zakresu polityki po stronie popytu mogłyby koncentrować się na promowaniu sektorów o wysokiej wartości dodanej, a także sektorów zajmujących się wyzwaniami społecznymi, takich jak edukacja i opieka zdrowotna, na wspieraniu mobilności międzysektorowej oraz na zwiększaniu inwestycji w większą wydajność pracy oraz badania i rozwój.

(29) Pomimo, że odsetek uczniów w wieku 15 lat osiągających najlepsze wyniki jest nadal stosunkowo wysoki, ma on tendencję spadkową i wyniki Programu międzynarodowej oceny umiejętności uczniów (PISA) z 2022 r. pokazują szybki wzrost liczby uczniów osiągających słabe wyniki w matematyce, naukach ścisłych i czytaniu ze zrozumieniem. Spadek ten jest wyraźnie różny w zależności od ścieżki kształcenia w szkole średniej, przy czym uczniowie na najniższych ścieżkach – w różnych formach przygotowania do zawodu („VMBO") – wykazują największy spadek w wynikach testów. Ponadto uczniowie ze środowisk migracyjnych (uczniowie urodzeni w kraju, których rodzice urodzili się za granicą, oraz uczniowie urodzeni za granicą) osiągają słabe wyniki niemal dwukrotnie częściej niż uczniowie niepochodzący ze środowisk migracyjnych w dziedzinie matematyki i nauk ścisłych, podczas gdy różnica w umiejętności czytania jest nieco mniejsza. Wskaźnik obniżenia wyników w zakresie umiejętności podstawowych jest jednym z najwyższych w UE i stanowi zagrożenie dla wyników w zakresie edukacji i rynku pracy, a także dla długoterminowej wydajności i konkurencyjności. Coraz większy niedobór nauczycieli może nasilić wyzwania związane z rozwojem umiejętności oraz z równością i jakością kształcenia. Niderlandy mogłyby ocenić obowiązujące środki w zakresie umiejętności podstawowych i poddać je w razie potrzeby rewizji, aby zwiększać ich wpływ, zwłaszcza w przypadku szkół, w których duża część uczniów pochodzi z grup defaworyzowanych. Ponadto Niderlandy mogłyby wprowadzić środki zwiększające możliwość przechodzenia między ścieżkami kształcenia w szkolnictwie średnim oraz zwiększyć zachęty pozwalające przyciągnąć nauczycieli do szkół, w których duża część uczniów pochodzi z grup defaworyzowanych.

(30) Ze względu na rosnące przeciążenie sieci elektroenergetycznej jej operatorzy są często zmuszeni odrzucać wnioski o dostęp do sieci składane przez nowych producentów i odbiorców energii elektrycznej. Przeciążenie sieci grozi spowolnieniem przejścia na czystą energię i ogranicza działalność gospodarczą, co z kolei ma znaczenie dla zakłóceń równowagi makroekonomicznej w Niderlandach. W związku z tym zwiększenie przepustowości i elastyczności sieci przesyłowej i dystrybucyjnej ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, przyspieszenia rozwoju infrastruktury energii odnawialnej (zarówno morskiej, jak i lądowej), zaspokojenia popytu na energię elektryczną i poprawy konkurencyjności. W krajowym planie dotyczącym systemu energetycznego, przyjętym w grudniu 2023 r., wezwano do inwestycji w rozwój przepustowości sieci i zdolności magazynowania, które muszą być zrealizowane jak najszybciej. Aby ułatwić niezbędne inwestycje w rozbudowę infrastruktury elektroenergetycznej, kluczowe znaczenie ma przyspieszenie procedur wydawania pozwoleń na elektroenergetyczne sieci przesyłowe i dystrybucyjne. Przyspieszyłoby to również realizację projektów w zakresie energii ze źródeł odnawialnych (lądowych i morskich). Ponadto w warunkach ramowych istnieje możliwość rozwiązania problemu przeciążenia za pomocą środków i przepisów technicznych (np. zachęt taryfowych lub ograniczeń w godzinach szczytu).

(31) Intensywne praktyki rolnicze mogą prowadzić do nadmiernej depozycji azotu, co ma poważne konsekwencje dla zdrowia gleb oraz dla ekosystemów wodnych i morskich, a to z kolei prowadzi do degradacji kapitału naturalnego, a jednocześnie może znacząco ograniczać wydawanie zezwoleń na projekty budowlane związane z emisją azotu i rozwój infrastruktury energii odnawialnej. W związku z tym takie praktyki rolnicze mają znaczenie dla zakłóceń równowagi makroekonomicznej w Niderlandach. Konieczne jest dalsze wsparcie dla przechodzenia na zrównoważone rolnictwo, w tym rolnictwo ekologiczne, przy jednoczesnym zapewnieniu konkurencyjności i sprawiedliwości społecznej. Zgodnie z ich planem strategicznym WPR[23] Niderlandy odniosłyby korzyści ze zmniejszenia pogłowia zwierząt gospodarskich, przyspieszenia przejścia na ekologiczne rolnictwo o obiegu zamkniętym, zachęcania do ponownego nawadniania gleb bogatych w węgiel i zaprzestania produkcji na tych glebach oraz ograniczenia stosowania pestycydów chemicznych i nawozów nieorganicznych. Ponadto można by poprawić pozycję rolników w łańcuchu wartości, na przykład przez dalszy rozwój unijnych znaków jakości, lepsze uznanie organizacji producentów, dalszą cyfryzację i innowacje w rolnictwie oraz zwiększanie dostępności produktów ekologicznych dla konsumentów. Nadal istnieje możliwość dalszego zwiększenia inwestycji w zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrolę oraz w zrównoważoną gospodarkę wodną.

(32) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2024 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich plany odbudowy i zwiększania odporności, w celu wdrożenia zalecenia dotyczącego polityki gospodarczej strefy euro. W przypadku Niderlandów zalecenia 1, 2, 3 i 4 przyczyniają się do realizacji pierwszego, drugiego, trzeciego, czwartego i piątego zalecenia dla strefy euro.

(33) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i stwierdzonego przez nią istnienia zakłóceń równowagi zalecenia na mocy art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniu 1 poniżej. Polityki, o których mowa w zaleceniu 1, pomagają zaradzić podatnościom na zagrożenia związanym z wysokim zadłużeniem sektora prywatnego w kontekście przeszacowanego rynku mieszkaniowego. Zalecenie 1 przyczynia się zarówno do korygowania zakłóceń równowagi, jak i do realizacji zalecenia dla strefy euro, zgodnie z motywem 31,

NINIEJSZYM ZALECA Niderlandom podjęcie w latach 2024 i 2025 działań mających na celu:

1. Terminowe przedłożenie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego. Ograniczenie – zgodnie z wymogami zreformowanego paktu stabilności i wzrostu – wzrostu wydatków netto[24] w 2025 r. do wskaźnika umożliwiającego utrzymanie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB oraz utrzymanie długu

[23] C(2022) 9800 final.

[24] Zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263 „wydatki netto” oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o wydatki z tytułu odsetek, działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

sektora instytucji rządowych i samorządowych na ostrożnym poziomie w średnim okresie. Wprowadzenie zmian w opodatkowaniu różnych rodzajów dochodów z majątku, między innymi w celu ograniczenia preferencyjnego traktowania zadłużenia gospodarstw domowych. Usunięcie przeszkód w budowie nowych budynków mieszkalnych oraz zapewnienie przystępności cenowej i dostępności lokali mieszkalnych na prywatnym rynku wynajmu. Przygotowanie się na spodziewany wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa przez zracjonalizowanie systemu opieki długoterminowej pod względem kosztów.

2. Znaczne przyspieszenie realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, zapewniając zakończenie reform i inwestycji do sierpnia 2026 r. Przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności. W kontekście przeglądu śródokresowego programów polityki spójności – dalsze koncentrowanie się na uzgodnionych priorytetach oraz promowanie rozwiązań testowych i pilotażowych mających pomóc zniwelować problem przeciążenia sieci elektroenergetycznych, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości oferowanych przez inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” w zakresie poprawy konkurencyjności.

3. Wprowadzenie środków ograniczających zachęty do korzystania z elastycznych lub tymczasowych umów. Rozwiązanie problemu strukturalnego i sektorowego niedoboru siły roboczej i umiejętności, również przez spożytkowanie niedostatecznie wykorzystywanego potencjału siły roboczej oraz przez zachęcanie do mobilności do sektorów o wysokiej wydajności i sektorów zajmujących się wyzwaniami społecznymi. Poprawienie podstawowych umiejętności, również przez rozwiązanie problemu niedoboru nauczycieli i dostosowane środki wsparcia dla defaworyzowanych szkół.

4. Ulepszenie warunków ramowych, aby zwiększyć inwestycje w sieci przesyłowe i dystrybucyjne energii elektrycznej, zwłaszcza w celu przyspieszenia wdrażania odnawialnych źródeł energii i poprawy konkurencyjności. Podjęcie dalszych działań na rzecz zrównoważonego rolnictwa.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący